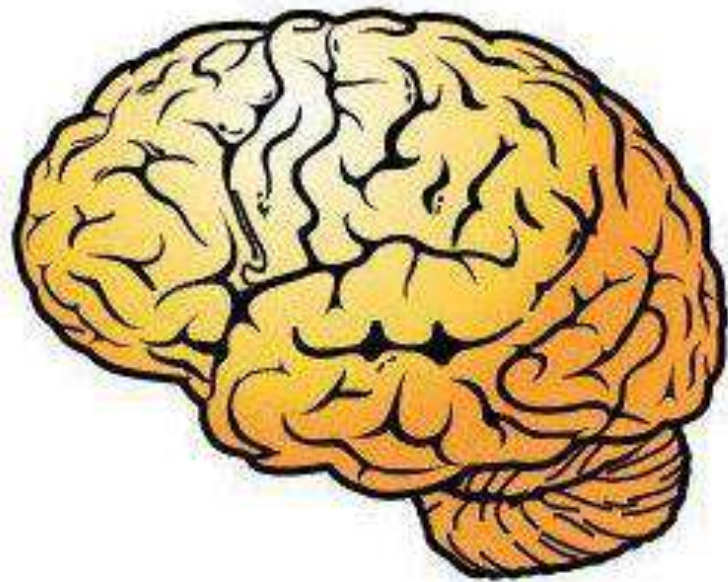

Naujosios psichoaktyvios medžiagos

Gyd. toksikologė Gabija Mikulevičienė

Už dalį skaidrių dėkoju gyd R.Badarui ir gyd. G..Laubner

**THE BRAIN IS THE MOST IMPORTANT
ORGAN YOU HAVE**

ACCORDING TO THE BRAIN.

PAM
psichoaktyvios
medžiagos

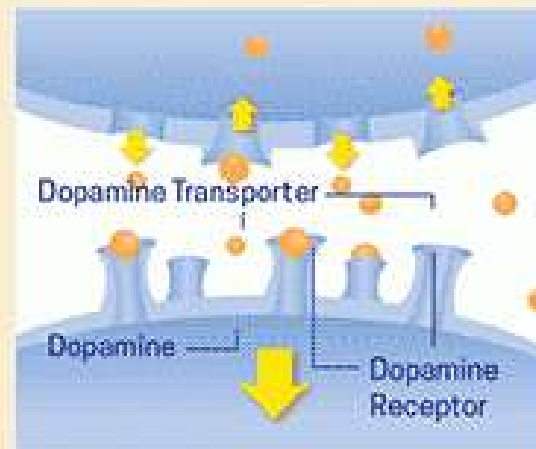
Some drugs target the brain's pleasure center

Brain reward (dopamine pathways)

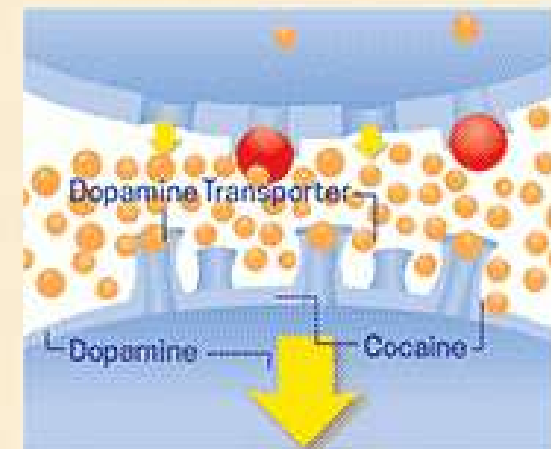

These brain circuits are important for natural rewards such as food, music, and sex.

How drugs can increase dopamine

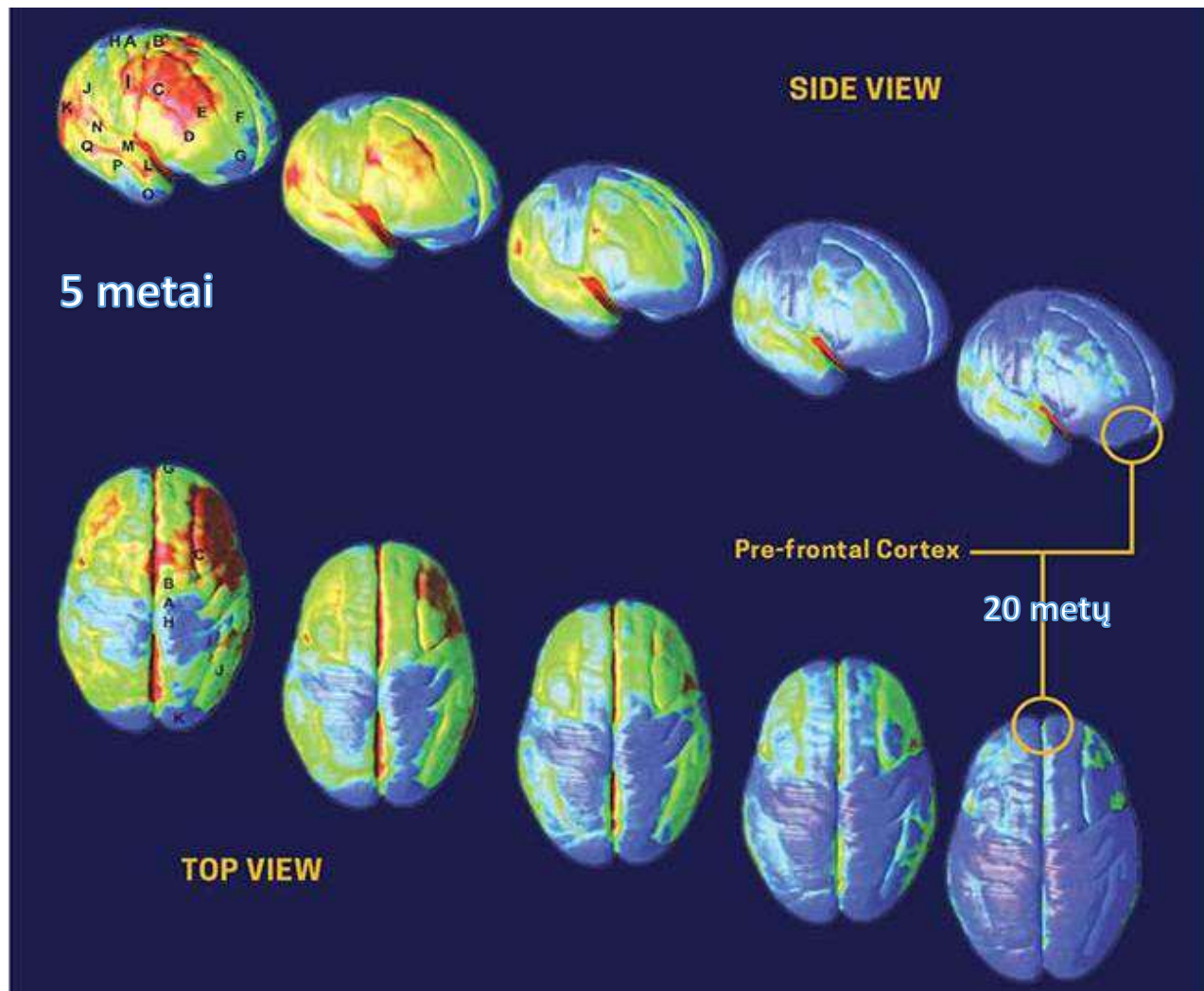

While eating food

While using cocaine

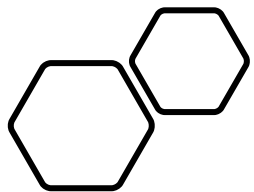
Typically, dopamine increases in response to natural rewards such as food. When cocaine is taken, dopamine increases are exaggerated, and communication is denied.

Kodėl pavojinga paaugliams?

Vaiko smegenų vystymasis nuo 5 iki 20-25 metų

Paskutinė susiformuoja priekinė žievė t.y sprendimų priėmimas remiasi daugiau malonumu ir atlygio siekiu, nei racionalių sprendimų priėmimu

Amžius - svarbu!

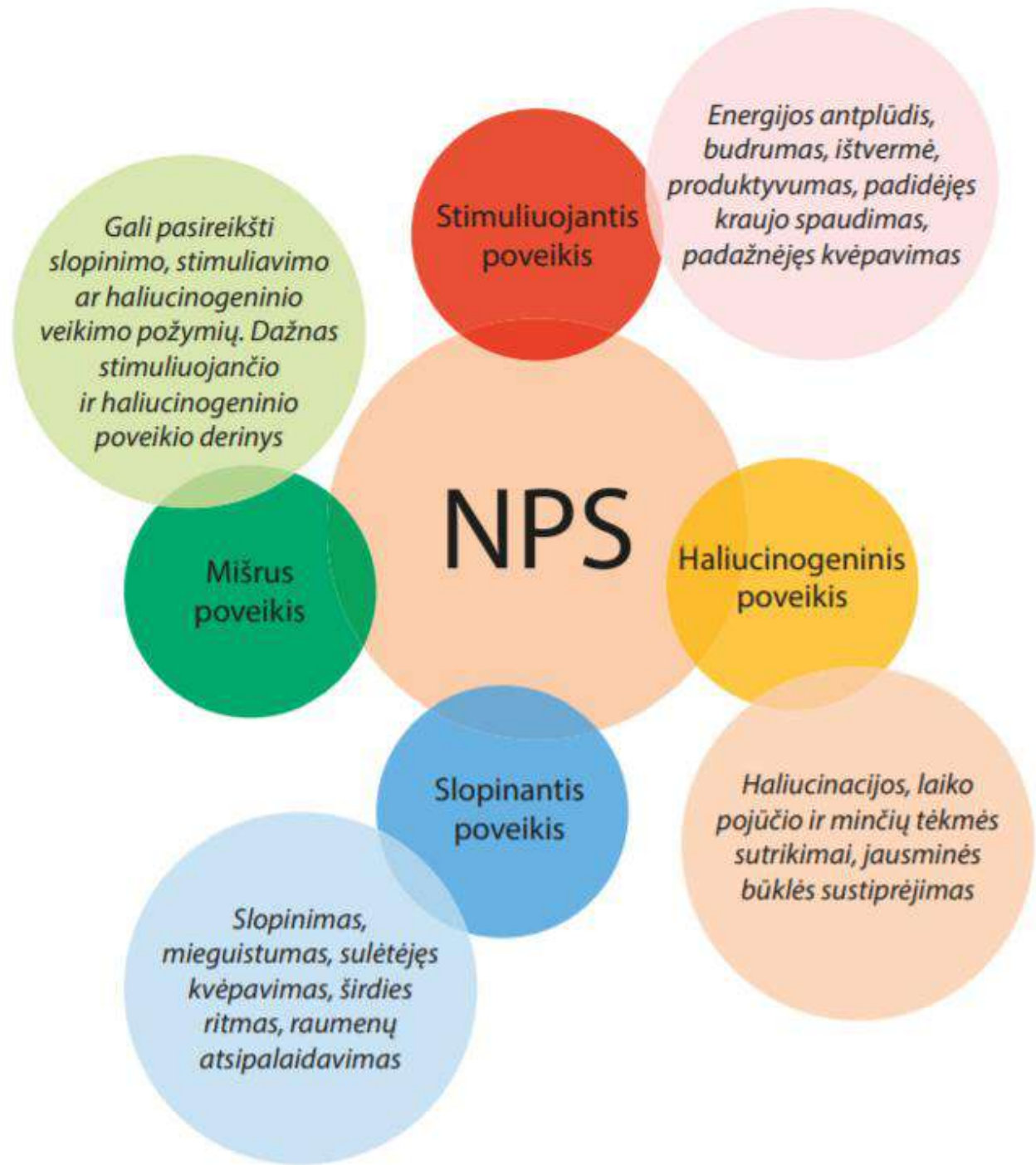
- Žmonės pirmą kartą pabandę vartoti alkoholį **nesulaukę 15 metų** turi **4 kartus didesnę tikimybę** tapti priklausomais, nei tie, kurie pirmą kartą pabandė sukakus 20 metų ar daugiau

Facing addiction in America. The Surgeon General's report on alcohol, drugs and health 2016

Su kuo turime reikalą?

- “Senosios” PAM:
  - Heroinas
  - Kokainas
  - Amfetaminai/
metamfetaminai
  - MDMA
  - LSD
  - Kanapių produktai
- “Naujosios” PAM (NPS)
  - Sintetiniai kanabinoidai
  - Katinonai
  - Sintetiniai opioidai
  - Triptaminai (naujieji
LSD/haliucinogenai)
  - Fenetylaminai (naujieji
ecstasy)
  - Butiratai
  - .....

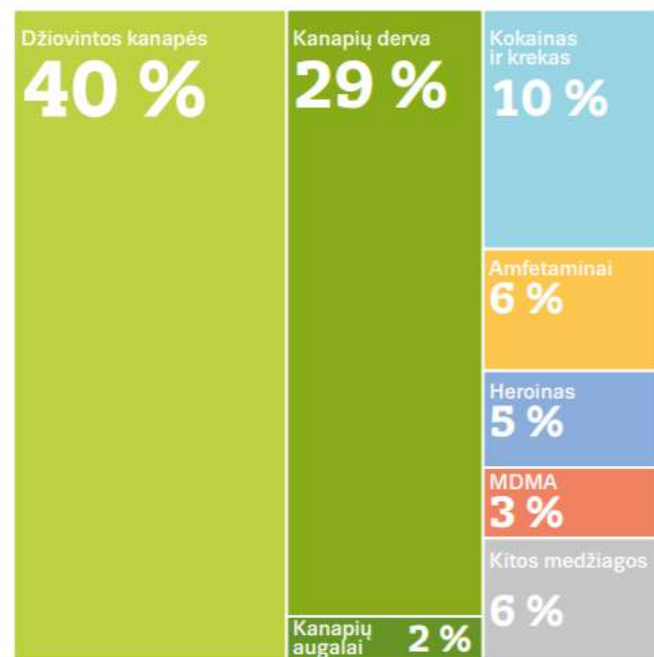
Kaip pažinti?

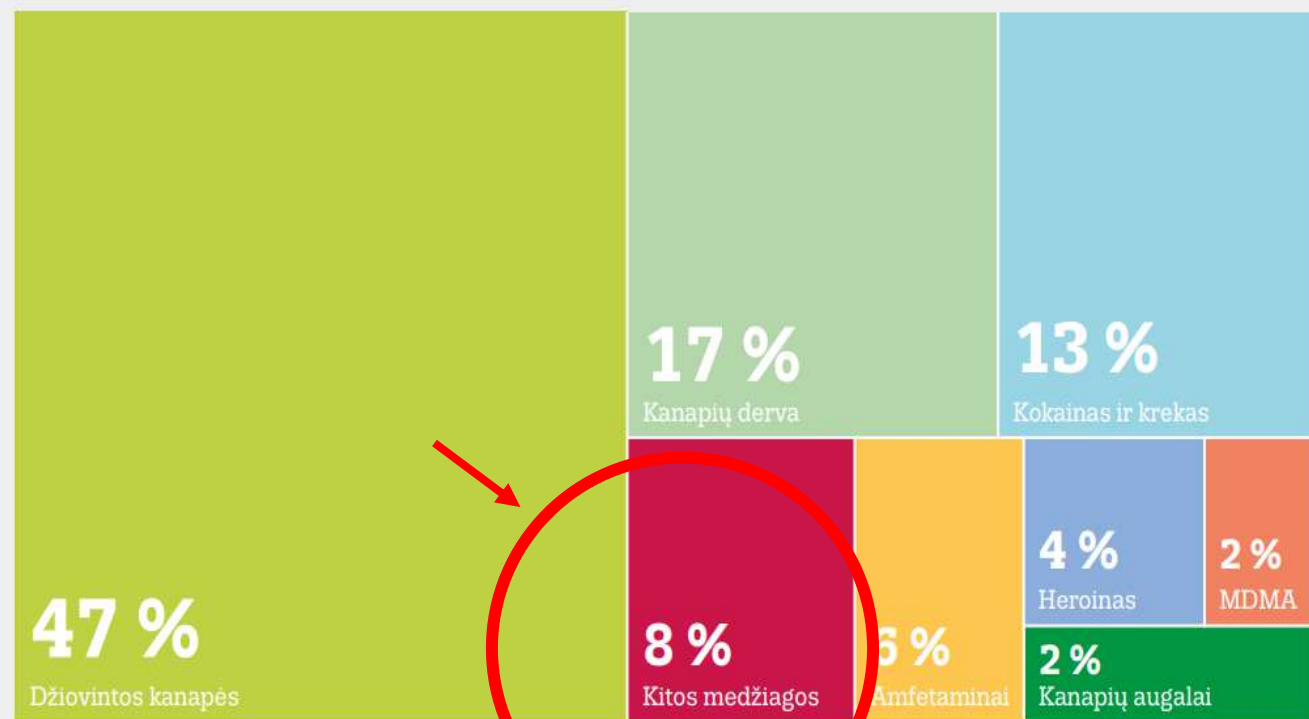
Konfiskuota 2020

- European Drug Report 2022

NARKOTIKŲ KONFISKAVIMO ATVEJŲ, APIE KURIUOS PRANEŠTA 201E

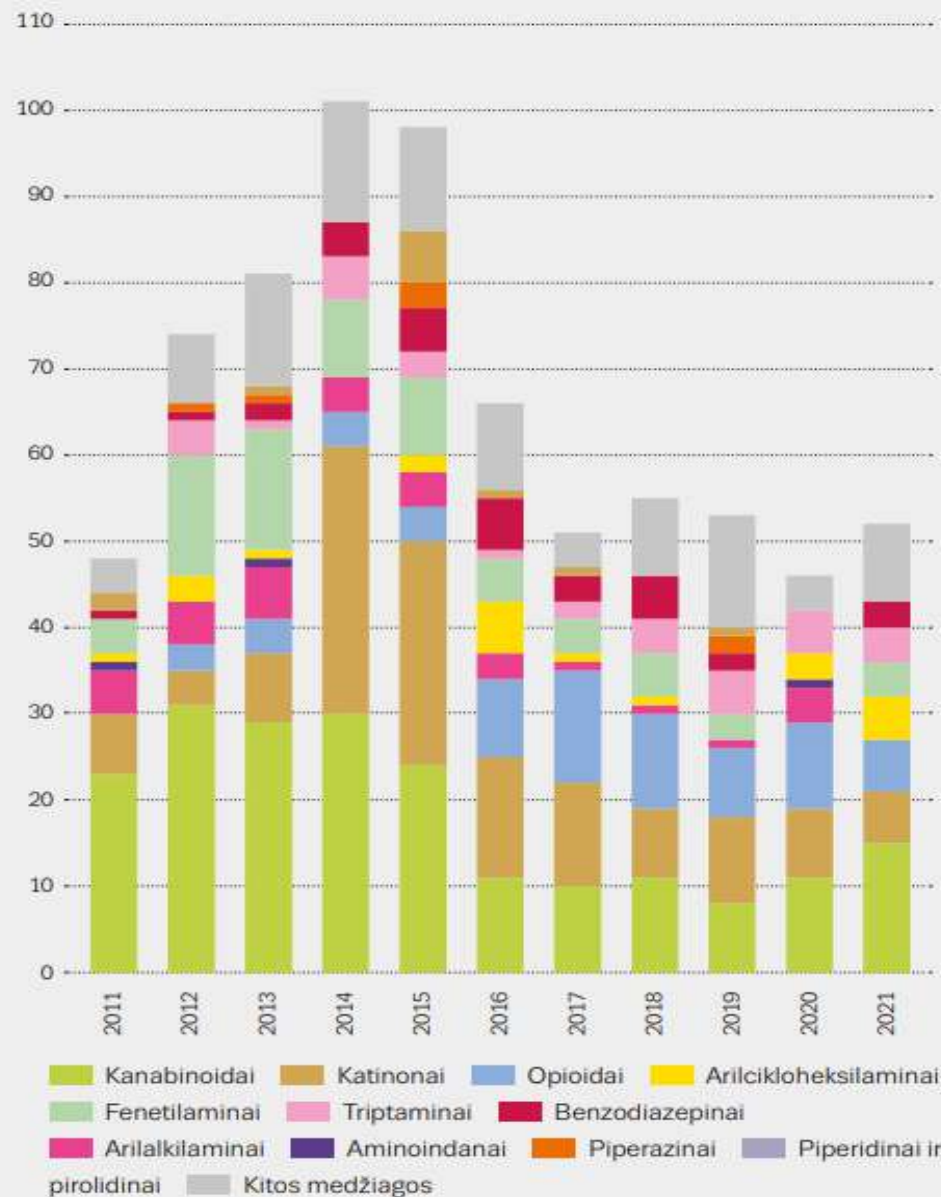
Narkotikų konfiskavimo atvejų, apie kuriuos pranešta, skaičius, pasiskirstymas pagal narkotikus, 2020 m.

Naujos PAM

Naujų psichoaktyviųjų medžiagų, apie kurias pirmą kartą pranešta ES ankstyvojo perspėjimo sistemai, skaičius ir kategorijos 2011–2021 m.

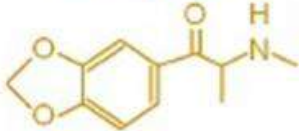
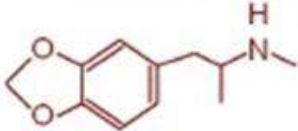
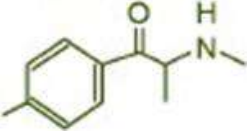
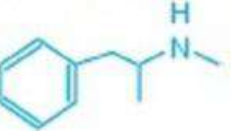
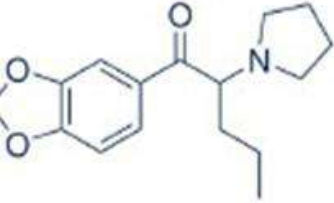
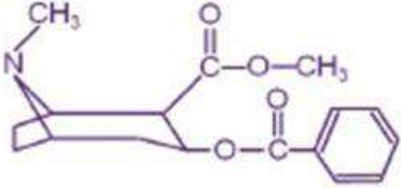
Naujieji PAM. Problematika

Pigu

Lengvai prieinama

Sunkiai identifikuojama

Stipresnės/pavojingesnės/sunkiau
nuspėjamos

With Salts Component	Effects Similar To:	Relative Binding Affinity for Monoamine Reuptake Transporters	
Methylone 	MDMA 	SERT DAT NET	MDMA Methylone ++ ++ ++
Mephedrone 	Methamphetamine 	SERT DAT NET	METH Mephedrone + +++ +++
MDPV 	Cocaine 	SERT DAT NET	COC MDPV ++++ ++++ +++

T: dopamine reuptake transporter; NET: norepinephrine reuptake transporter; SERT: serotonin reuptake transporter

Copyright © 2013 Neuroscience Education Institute. All rights reserved.

STIPRUMAS

- DAT – DOPAMINO GRAŽINIMO TRANSPORTERIS
- NET- NORADRENALINO GRAŽINIMO TRANSPORTERIS
- SERT – SERATONINO GRAŽINIMO TRANSPORTERIS

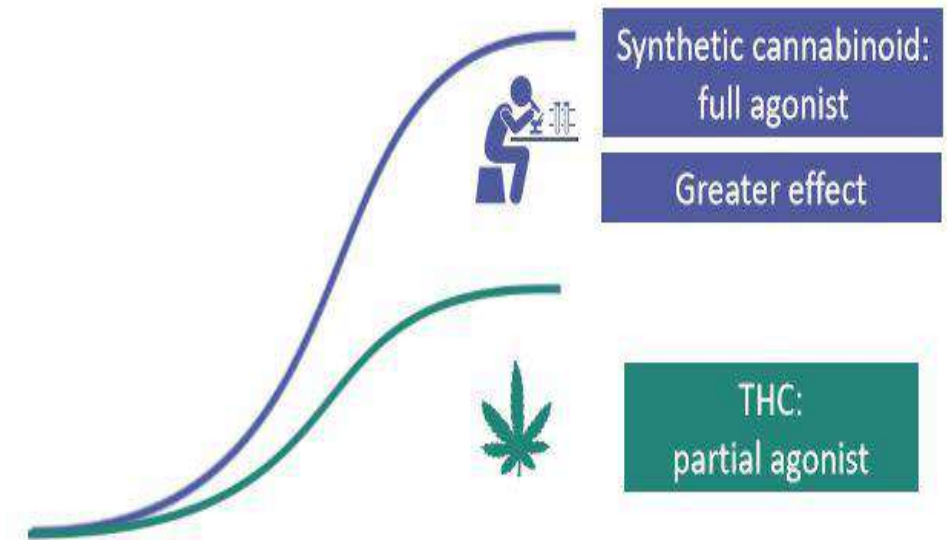
Mirtina dozè?

Sintetiniai kanabinoidai

Sintetiniai kanabinoidai jungiasi stipriau prie CB1 receptorių

- Stipresnis poveikis
- Pigiau
- Mažesnis kiekis
- Galimas ilgesnis skilimo laikas -> ilgesnis poveikis

Kanapės

Akių paraudimas
Akių dirginimas
Burnos sausumas
Padažnėjęs širdies plakimas
Nuotaikos/ suvokimo pokyčiai
Pusiausvyros ir koordinacijos sutrikimai
Haliucinacijos
Slopinimas
Nesugebėjimas koncentruoti dėmesį
Aplinkos suvokimo sutrikimai
Širdies ritmo sutrikimai
Traukuliai / nevalingi judesiai
Panikos priepuoliai / paranoja
Mirtis

Sintetiniai kanabinoidai

Kokybė?

- 202 atvejais su vit K agonistais
- Dažniausiai rastas brodifacoum
- Sunkūs kraujavimai, yra mirčių

The screenshot shows the Medscape website interface. At the top, there is a navigation bar with 'Medscape Critical Care' and several menu items: 'NEWS & PERSPECTIVE', 'DRUGS & DISEASES', 'CME & EDUCATION', 'ACADEMY', 'CONSULT', and 'VIDEO NEW'. Below the navigation bar is a promotional banner for 'Medscape Invitations' with a 'Learn more' button. The main content area features a news article with the headline 'Synthetic Cannabis Laced With Poison Linked to Severe Bleeding, CDC Warns' by Megan Brooks, dated April 06, 2018. A 'TIME SENSITIVE!' badge is visible above the article title. To the right of the article, there is a small image of a yellow pill bottle and a 'TIME SENSITIVE!' badge.

The advertisement for brodifacoum features a red header with the text 'SUPERIOR RESULTS on Tough-to-Control Mice Infestations'. Below the header is a photograph of a mouse eating a red bait block. The brand name 'brodifacoum' is written vertically in large, bold, red letters. To the right of the brand name is a list of bullet points describing the product's benefits.

- Single-feeding Anticoagulant
- Especially successful on tough-to-control mouse populations
- Clean-out and maintenance
- Wet or dry - Indoors or out

European Monitoring Centre
for Drugs and Drug Addiction

TECHNICAL REPORT

Hexahydrocannabinol (HHC) and related substances

HHC kanapių žiedai

€14,49

HHC kanapių žiedai gali sumažinti uždegimą, palengvinti miegą, sumažinti pykinimą ir padėti atsikratyti nerimo.

Kiekis: 1g

NETURIME

 Pristatymas per 1-2 darbo dienas!

 Pristatymas nuo 45€ nemokamas!

Chat

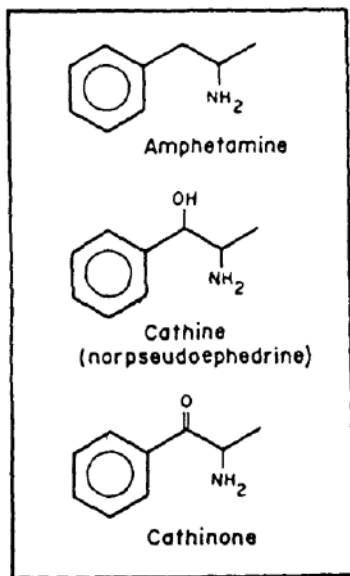
ieška

1029

2023-04-27

Katinonai

- Arabinis dusūnas
- Veikimas panašus į amfetaminą
- „Vonios druskos“, K2, „Dronas“, „Miau miau“, MCAT

Sintetiniai katinonai – poveikis

- Energijos antplūdis, euforija
- Sumažėjęs apetitas
- Stereotipiniai judesiai
- Karščiavimas
- Ažitacija iki psichozės

Dažniausi
katinonai

Alfa- PVP

MDPV

Mefedronas

Metylonas

Sintetinių katinonų perdozavimas

- Širdies ritmo ir dažnio sutrikimai
- Sujaudinimas iki psichozės
- Hipertermija
- Raumenų irimas

Pavojaus signalai prie stimulatorių

- Sujaudinimas su agresija ir dezorientacija– grėsmė asmens ir aplinkinių saugumui
- Galvos trauma ar nusilpusi viena kūno pusė
- Tirpsta/skauda kairėje krūtinės pusėje, ties kaire mentimi ar ranka – širdies smūgis?
- Aukšta temperatūra – dėl dehidratacijos

Paprasta pirkti ;)

Opioidų krizė JAV

- *“Perdozavimai nužudė daugiau amerikiečių 2015 metais, nei jų žuvo per autoįvykius ir susišaudymus kartu sudėjus”. “The Guardian” 2017 11 mėn*

Opioidai LT

- Pastaruoju metu fentaniliai.
  - PAM testai nerodo
- Heroinas išlieka. Kaip ir tramadolis, metadonas ir kt.
- Nauja – derinama su pregabalinu “Lyrica”.
- Naloxonas vis dar veikia (nepamiršt kartotinių dozių)
- Yra purškiamo naloxono, bet oficialiai LT reta

Amanita
muscaria

← Google reklama

[Stabdyti šio skelbimo rodymą](#) [Kodėl rodomas šis skelbimas? ⓘ](#)

ID: 58911331 Atnaujintas rugsėjo 01 d. 👁️ 1K ❤️ Įsimintas 31

Džiovinotos raudonos musmires milteliais 25 €

Vilnius, kiti miestai 📦 Siųsti siuntą vos nuo 1,85 €

Paruoštos naudojimui mikrodozėmis po 0,35-0,45 gram. Raudonųjų musmirių iš LIETUVOS (amanita muscaria) kepurėlės (džiovinintos 40 laipsnių temperaturoje 10 val.) 1 mėnesiui 1 žmogui - 60 kapsulių pakuotė kainuoja 25 eurų. Taip pat raudonųjų musmirių iš SIBIRO (stipresni už lietuviškas musmires) irgi mikrodozėmis, 1 pakuotė kainuoja 30 euru. Siunčame į visus miestus.

Sudėtis

- Muscimolis
- Iboteninė r. – muscimolio prekursorius
- Pykinimas, cholinerginis sindromas (seilėtekis, mažas AKS, prakaitavimas), garsinės ir vaizdinės haliucinacijos, nuo euforijos iki ažitacijos ir delyro, besikeičiančio su slopinimu iki komos, traukuliai
- Poveikis nuo 30-60 min iki kelių dienų
- Galimi galvos skausmai ir retrogradinė amnezija atsigavus

„Išprievertavimo“ medžiagos

- GHB – gama hidroksi butiratas
  - GBL- gama butyrolaktonas
  - Klofelinas/klonidinas
  - Ketaminas?
  - BZD?
  - Sintetiniai kanabinoidai?
- Bet neverta pamiršti ir etanolio, ypač po sunkios dienos nevalgius

How Rapid Is the Onset?

Date Rape Drugs

	As Soon As	Avg. Duration
Rohypnol	20 min	8 - 12 Hrs
GHB	15 min	3 - 6 Hrs
Ketamine	5 min	30 - 60 Min
Chloral Hydrate	15 min	2 Hrs

 If you suspect you were given a drug unwillingly, seek immediate help.

Dažniausi poveikiai

GHB poveikis aukai

- silpnumas
- Galvos svaigimas
- Retas širdies plakimas
- Pykinimas
- Sąmonės praradimas
- Amnezija
- Traukuliai
- Komos ir mirtis

Ketamino poveikis aukai:

- haliucinacijos
- Laiko pojūčio ir identiteto praradimas
- Sujaudinimas, agresyvus ir smurtinis elgesys
- Trūkčiojimas
- Sąmonės praradimas
- Koordinacijos praradimas
- Rizika mirtinam kvėpavimo nepakankamumui

Pagalba ir diagnostika

- Saugi rami aplinka
- Įvertinti gyvybinius parametrus (ypač AKS ir neurologinius simptomus)
- Lydintys asmenys, kurie gali padėti saugiai grįžti
- Diagnostika – retai įmanoma
  - Per vėlu – medžiagos nebėra
  - Gėda
  - Diagnostikos galimybių ribos
    - Tik teisminiais atvejais..

Kas ateina?

Pirmos pagalbos principai

- Pavojus gyvybei? ->ABC
- Saugi, rami aplinka – dirgikliai iššaukia haliucinacijas..
- Mėlynas, nekvėpuoja – Naloxonas, gaivinimas
- Apsaugoti žmogų nuo susižalojimo
- Laikas ir kantrybė! Poveikis praeis

- P.s. Negalima spausti krūtine prie žemės – didelė staigios mirties rizika!

Kaip atpažinti?

- Elgesys
- Kvapas
- Išoriniai požymiai
- Draugai

- PAM testas
- Paieška

Kas svarbu tėvams?

- **Kalbėtis**
- Ribos, įskaitant finansines
- Santykis – žinojimas, kad saugu kreiptis pagalbos, kad ir kas benutiktų
- Keisti gyvenamąją vietą, mokyklą, jei reikia
- PAVYZDYS
- Profesionali pagalba

Pokalbis

- Geriau anksčiau nei kuomet krizė įvyko
- Kalbėtis t.y ir klausytis – tai pokalbis, o ne paskaita
- Nežinoti – normalu – svarbu rasti patikimus informacijos šaltinius ir nurodyti vaikams, kur ta informacija yra patikima

Pokalbis: praktiniai dalykėliai

- Nesijauskit, kad turit pasakyti viską vieno pokalbio metu
- Pasiruoškite ir įspėkite apie pokalbį
  - – „noriu pasikalbėti apie svarbius dalykus, bet nesijaudink – tu neprisidirbai“ – galbūt susitarsit apie tai pasikalbėt vakare
- Nuspręskite, ar kalbėsit abu tėvai, ar tik vienas?
  - SVARBU abu turi žinoti apie pokalbį ir jo esmę
- Aiškumas ir temos išlaikymas
  - apie ką dabar kalbama ir kodėl tai svarbu
- Būkit pastovūs
  - ir susitarkit tarpusavyje
- Elkitės ramiai ir KLAUSYKIT

Pokalbis: praktiniai dalykėliai

- Nekaltinkit
- Netardykit – pradėkit nuo nuasmenintų temų
  - „gal kas iš vyresniųjų/jaunesniųjų mokykloje vartoja narkotikus?“, „ką mokeisi apie narkotikus?“, „ką manai apie vartojančius žmones?“
- Neapsimeskit visažiniais
- Pateikit informaciją
  - bet apie tai, kur galima rasti patikimų žinių apie medžiagas
- Nepamirškite alkoholio
- Palikite pakankamai laiko vaiko klausimams
- Pasiruoškite sudėtingiems klausimams
  - mažai tikėtina, ar nebūsite paklaustas, ar bandėte medžiagų
- Palikite atviras duris pokalbiams ir baikit su pagyrimu

Trumpai

- Nuspręskit, kada tinkamas amžius pradėti kalbėtis?
- Pasiruoškite, ką kalbėsit
- Pasirinkite laiką ir įspėkite vaiką
- Ramybė ir pastovumas
- Pradėkit nuo mažiau asmeninių klausimų
- Parodykite, kur galima rasti patikimą inoformaciją
- Atkreipkite dėmesį, jei šeimoje yra buvę problemų su medžiagomis
- Aptarkite alkoholį
- Turėkite laiko klausimams
- Pagirkite už brandų pokalbį ir grįžkit prie temos už savaitės

Kas svarbu ir dažnai lieka nepaklausta?

- Patikimos informacijos šaltiniai:
  - Narkotikų tabako ir alkoholio kontrolės departamentas <https://ntakd.lrv.lt/lt/naujos-psychoaktyviosios-medziagos>
  - National institute on Drug Abuse (NIDA) <https://nida.nih.gov/research-topics/parents-educators>
  - Respublikinis Priklausomybės ligų centras
  - Visuomenės sveikatos biuras

Kas svarbu ir dažnai lieka nepaklausta?

Narkotikų testai ir jų patikimumas

